

ابزار شکل‌گیری گفتمان متضاد در فرآیند سیاسی کشور خاستگاه و ویژگی‌های مدیریت‌گرایی و نئولیبرالی قوم‌گرایی و انترناسیونالیزم اسلامی

تأثیر ضعیف ایدئولوژی‌های بزرگ در چگونگی درک تاریخ
وضعیت جاری بمثابة دنباله دوحادثه تاریخی در کشور
رویاری و تقابل برچه بنیادی قرارداد شده است؟
تنگنای مجال

ریشه اصلی تحلیل گفتمان در زبان‌شناسی بوده و هدف اصلی و عمده آن ایجاد رو
ش بدیل و نو برای مطالعه و بررسی گفتار در متون مختلف و یا گفتار بیان شده در
ساته‌های دیداری و شنیداری می‌باشد. بنابراین می‌توان تحلیل گفتمان را نوعی
کشف معانی از متون و یا گفتار قلمداد نمود کاین متون و گفتار می‌تواند جنبه‌های
مختلفی از جمله سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و اقتصادی داشته باشد. بنابر
ین، تعریف گفتمان جز روش تحقیقی کیفی می‌باشد و انجام تحقیقات کیفی نسبت
به تحقیقات کمی، پیچیده‌تر و نیازمند لحاظ نمودن ملاحظات خاص خود بوده و از
جانبی تحلیل گفتمان متضاد دارای پیچیدگی‌های خاص می‌باشد، چرا که در تحلیل
گفتمان محقق بایستی علاوه بر تسلط کامل بر متن یا گفتار مورد تحلیل، شناخت
کاملی از شخصیت، نگرش و دیدگاه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی
گوینده متن یا گفتار را داشته باشد. زمانی که گفتار یا متن جنبه سیاسی دارد،
مشکلات دوچندان میشود. زیرا محقق بایستی جناح سیاسی گوینده متن یا گفتار
را نیز لحاظ نماید. از طرفی خواسته یا ناخواسته تحلیل محقق از متون سیاسی
تحت تأثیر جنبه‌های شخصیتی و حتی جناح سیاسی او قرار می‌گیرد. همچنین نظریه
گفتمان باین باور است که تمام اشیا و کنش‌ها معنا دارند و این معناها بصورت
تاریخی از جانب نظام‌های خاص حاکم آنها داده شده است. نظریه فوق به بررسی
راهایی می‌پردازد که پراتیک اجتماعی، گفتمان راکه واقعیت اجتماعی را می‌سازند،
مفصل بندی مینمایند و به ستیز و مقابله با آنها می‌پردازند. گفتمان را می‌توان این
گونه تعریف نمود: افق نظری که هستی موضوعات در چارچوب آن شکل می‌گیرد.

در سرآغاز مسأله مورد بحث حاضر، سعی بعمل آمده تا مشکلات و معضلات موجود میان حکومت "طالب"ها و طیف
ها و گروه‌های مختلف شهروندان کشور مورد بررسی و مطالعه قرارداد شود. در این مورد قابل یاددهانی پنداشته می
شود که با رویکار آمدن مجدد "طالب"ها که مصادف با ماه اسد سال ۱۴۰۰ خورشیدی می‌باشد، ساختار سیاسی -
اجتماعی حاکمیت سیاسی در کشور ما مبتنی بر مقررات و موازین شرعی بنا گردیده و چگونگی رویکردهای اجتماعی
- فرهنگی و ارزشی نیز بر بنیاد آن تنظیم میگردد. تحقیق در مورد مسأله یادشده در برگیرنده جنبه‌ها و پهلوهای مشکل
سازوندهای سیاسی و چگونگی جهت‌یابی سیاست خارجی و داخلی "امارت اسلامی افغانستان" نیز می‌باشد. نباید
فراموش نمود که از اصلی‌ترین و مهمترین عامل مشکل‌ساز، از جمله در عرصه روابط و مناسبات خارجی، بویژه
پس از رویکار آمدن مجدد "طالب"ها بقدرت، مسأله عدم برسمیت شناختن حکومت آنها توسط جامعه بین‌المللی
محسوب می‌گردد. برین بنیاد، در ماه میزان سال ۱۴۰۰ خورشیدی، در نتیجه گفتگوهایی که در جریان نشستی با
شرکت و سهمگیری نماینده‌های "طالب"ها و هیأت‌های نمایندگی کشورهای روسیه، چین، هند، قزاقستان، پاکستان
و ایران صورت گرفت، هیچیک از کشورهای شرکت‌کننده، در مورد اصل برسمیت شناختن حاکمیت "طالب"ها لب از
لب نگشوده و سخنی در مورد یادشده بزبان نیآورده اما اعلام نمودند که چگونگی همکاری و معاونت با شهروندان

افغان، صرف نظراز عدم برسمیت شناختن حکومت جدید توسط جامعه جهانی، با در نظر داشت واقعیت های موجود در افغانستان، باید ترتیب و عیار گردد.

اما یکی از جمله خواسته های اصلی و عمده جامعه جهانی را پایه گذاری و تشکیل حکومت دموکراتیکی که دربرگیرنده سایر گروه های قومی - نژادی و سایر نیروهای سیاسی موجود در کشور باشد، تشکیل می دهد. "طالب" ها نیز قول داده بودند کاین مهم را انجام داده و آرزومندی جامعه جهانی در مورد یادشده را بکرسی بنشانند. اما در امتداد زمانی حاکمیت "امارت اسلامی" در کشور، با وضاحت متذکر گردیده و یادآور شدند که هدف اساسی و عمده آنها بویژه در عرصه حکومتداری، پایه گذاری و تأسیس دولت و حاکمیتی می باشد که بگونه کلی، بر شریعت و موازین سچة اسلامی بمفهوم وسیع کلمه متکی باشد. آنها تمامی برنامه ها و آرزومندی های جامعه جهانی بمنظور تأسیس و پایه گذاری حاکمیت صلح آمیز سیکولار و مدرن در افغانستان رانقش برآب نمودند. این مسأله قابل یاددهانی پنداشته می شود که اما خلاف آنچه، ورود بانوان کشور بمرکز تحصیلی بویژه ادامه تحصیلات در دوره ثانوی و بالاتر از آن ممنوع گردیده کاین عدم رعایت حقوق و آزادی های بانوان کشور، انجام و اجرای مجازات های ظالمانه، آنهم بر بنیاد اصول و ضوابط شرع، افزایش تولید و قاچاق مواد مخدر و... موارد مختلفی می باشد که بر بنیاد آن می توان گفت که فاجعه انسانی در کشور ما در شرف تکوین می باشد.

همه باین امر موافقت که موجودیت وضعیت کنونی، نتیجه شکل گیری ساختار سیاسی - اجتماعی در کشور، آنهم بر بنیاد شریعت، بمفهوم نفی نظام پارلمانی و مخالفت با رهبری دموکراتیک اداره کشور که قبلن در اراضی متعلق بکشور عزیز ما موجود بود، پنداشته می شود. باید دانست که "طالب" ها، بویژه پس از تصرف قدرت، تمایل و آرزو مندی شان را بمنظور همکاری با جامعه بین المللی اعلام نموده و اظهار نمودند که هدف اصلی آنها را در کشور ایجاد و تأسیس حاکمیت دموکراتیکی تشکیل می دهد که دربرگیرنده تمامی گروه های قومی و سیاسی در کشور بوده و همچنان تأمین حقوق و آزادی های بانوان کشور جز وظایف آن بوده و اعلام نمودند کآنها در زمینه ثابت قدم بوده و در اجرای عملی و عده های داده شده برای شهروندان کشور گام خواهند برداشت.

درین مقطع لازمی پنداشته می شود تا جنبه ها و موارد عمده مشکل ساز داخلی پروسه های سیاسی کشور در چارچوکات موارد ارزشی و عوامل اجتماعی - فرهنگی مورد مطالعه و بررسی قرار داده شود.

در مورد عدم رعایت حقوق و آزادی های بانوان کشور، این مسأله قابل یاددهانی پنداشته می شود که با قدرت رسیدن "طالب" ها، قبل از همه و بیش از سایر موارد، درقبال بانوان کشور، محدودیت های وسیع و گسترده ای به منصفه اجرا قرار داده شده، ممنوعیت آموزش، تحصیل و اشتغال و تصویب و اجرای مقررات سختگیرانه و دست و پا گیر درقبال نیمی از پیکر جامعه به یقین که عواقب فاجعه باری بدنبال داشت. ببینید زمانی که "طالب" ها در امتداد ماه اسد سال ۱۴۰۰ خورشیدی بقدرت رسانیده شدند، و عده سپردند که درقبال سایر شهروندان، بویژه درقبال بانوان کشور، از انعطاف بیشتری کار گرفته شده و...، اما در نتیجه و عاقبت کار، به تفسیرهای مشکل ساز از اسلام مانند دوره نخست زمامداری شان درکشور بان متوسل گردیدند. درکنار اقدامات دیگری که آنها بانجام آن مبادرت ورزیدند، یکی هم منع قراردادن آموزش بانوان کشور، بویژه پس از کلاس ششم در کشور می باشد. بگفته آنها، این ممنوعیت زمانی رفع خواهد گردید که محیط و شرایط تحصیلی مطابق موازین اسلامی در مدارس و محلات آموزشی و مدارس کشور ایجاد گردد. همچنین در امتداد سال ۱۴۰۰ خورشیدی، تداوم تحصیلات بانوان کشور در پوهنتون ن ها برای مدت زمان نامحدودی به تعویق افکنده شد. بر بنیاد اقامه دعوی "طالب" ها، اقدام در مورد ممنوعیت متذکره بدلائیل زیر اتخاذ گردید:

- دانشجویان دختر، اغلب مواقع حجاب را بگونه لازمی آن مراعات ننموده و بمنظور تداوم درس و تحصیل بخارج از منزل بدون محرم شرعی به گشت و گذاری پردازند و در نهایت نیز چنین اقامه دعوی می گردد که مسأله تحصیل و آموزش بانوان و پسران آنهم تحت سقف واحدی با قوانین و ضوابط اسلامی اصلن سرسازگاری ندارد و الخ.

در امتداد ماه های پایانی سال یادشده، رهبری "طالب" ها از تصویب فرمانی مبنی بر رعایت حقوق بانوان کشور در مورد انتخاب همسرویک سلسله موارد دیگر خبر دادند، اما با وجود اینهمه، مطالب و موارد اعلام شده، روی کاغذ مانده، در عمل محقق نگردیده و از مشارکت همه جانبه بانوان افغان در حیات اجتماعی و سیاسی کشور ممانعت هایی بعمل آمده و چنین بر می آید که در مجموع زندگی جامعه افغانی، "طالب" ها بانوان کشور را مکلف خواهند نمود تا به ناگزیری اجرای بدون چون و چرای شریعت کردن نهاده و چه، بشکلی از اشکال آنها در صدد حذف بانوان از صفحه زندگی و حیات اجتماعی - سیاسی کشور می باشند.

چنانچه قبلاً یاددهانی بعمل آمد که "طالب" ها محدودیت هایی را بر کار و اشتغال بانوان کشور وضع نمودند که در نتیجه، سبب کاهش گسترده سهم بانوان شاغل در ادارات دولتی و غیردولتی گردید. چنانچه می دانیم که در امتداد سال های ۱۳۷۶ - ۱۳۹۷ خورشیدی، سهم بانوان شاغل در کشور در مجموع، از ۱۵ درصد به ۲۲ درصد افزایش حاصل نموده و در سال ۱۳۹۹ خورشیدی، رقم یادشده، مجدداً ۱۵ درصد کاهش یافت. اما در عین زمان، "طالب" ها اطمینان دادند که حقوق و آزادی های بانوان کشور را محترم شمرده و در صورت رعایت حجاب اسلامی، بآنها اجازه کار و اشتغال را خواهند داد.

در ماه قوس سال ۱۴۰۱ خورشیدی، مقامات "طالب" ها بهمه سازمان های غیردولتی و بین المللی در محلات دستور دادند که متوجه وضعیت بوده و ادعاً بعمل آمد که وضع محدودیت های یادشده بدلیل عدم رعایت قوانین و ضابطه های رعایت حجاب از جانب بانوان وزیرپا گذاشتن موازین اسلامی توسط آنها، در کشور اعمال گردید.

بسیاری از کشورها از جمله ایالات متحده، بریتانیا و اتحادیه اروپا تقاضاً بعمل آوردند تا ممنوعیت اشتغال بانوان افغان در سازمان های غیردولتی را رفع نمایند. دول کشورهای یادشده، فرمان رهبری "طالب" ها مبنی بر ممنوعیت کار و اشتغال بانوان در سازمان های غیرانتفاعی ملی و بین المللی را در نوع خود، اقدام بی پروا و خطر آفرین پنداشتند، زیرا در صورت عملی شدن آن، حیات میلیون ها تن از شهروندان افغان مورد تهدید قرار خواهد گرفت، چه، بقای آنها بارانه کمک ها و معاونت های بشردوستانه جهانی بستگی دارد.

بانوان کشور در نوع خود، نقش اساسی و عمده ای در انجام عملیات های بشردوستانه در کشور ایفا می نمایند. اگر آنها از چنین صحنه ای نیز حذف گردند، سازمان های غیردولتی اصلن نخواهند توانست به آسیب پذیرترین شهروندان کشور دسترسی حاصل نمایند تا مواد غذایی، دارو، تجهیزات زمستانی و سایر خدماتی را که بمنظور زنده ماندن نیاز دارند، فراهم نمایند.

سازمان ملل همچنان خواستار لغو ممنوعیت کار بانوان در بخش های بشردوستانه و همچنین خواهان حضور فیزیکی آنها در محلات تدریسی و آموزشی، از جمله در پوهنتون ها و در مجموع، خواهان سهمگیری همه جانبه بانوان در زندگی عمومی شده است. سازمان ملل همچنان اعلام نمود که برخی از برنامه های حساس در افغانستان بحالت تعلیق قرار گرفته که تداوم وضعیت اینچنینی، ممکن عواقب ناخوشایندی بدنبال داشته باشد.

در امتداد ماه قوس سال ۱۴۰۱ خورشیدی، هیبت الله آخوندزاده رهبر "طالب" ها به قضات افغان هدایت داد تا شیوه های مجازات مطابق با شرع را معرفی نمایند. بدین ترتیب، اعدام در ملأی عام، سنگسار و بریدن سر و دست و پا بمثابه مجازات جرایم رسمن در کشور احیا خواهد شد. علاوه برین، بتاريخ ۱۰ ماه قوس سال ۱۴۰۱ خورشیدی، "طالب" ها نخستین اعدام در ملأی عام را پس از یازگشت بقدرت انجام دادند. مردی در مرکز ولایت فراه سنگسار شد. بنابراین "طالب" ها پس از بقدرت رسیدن مجدد، با اقدامات و چگونگی عملکردهای نخستین دوره استیلای شان بر کشور، پر گشتند. علون برآن، در امتداد ماه جدی سال ۱۴۰۱ خورشیدی، "طالب" ها بتعداد ۳۰ تن از شهروندان کشور را که ۱۵ تن از بانوان نیز شامل آنها بودند، در ولایت بدخشان بعنوان گویا "فساد اخلاقی"، در ملأی عام شلاق زدند. همچنان طالب ها در سال ۱۴۰۲ خورشیدی بتعداد ۱۶ تن از شهروندان کشور را در ولایت هلمند شلاق زده و عده ای هم بجرم سرقت و زنا در معرض خطر اعدام قرار گرفتند.

بمنظور حل و فصل قضایای موجود کشور، لازمی بنظر می رسد تا در مجموع روندهای سیاسی کشور ما تعدیل های ذیل صورت گیرد:

- پایه گذاری و ایجاد یک "حکومت فراگیر" که در برگیرنده نماینده های طبقات و اقشار مختلف اجتماعی و قومی جامعه افغانی باشد؛
- احترام بحقوق اساسی بشردر درجه نخست احترام بحقوق و آزادی های بانوان کشور و تضمین دسترسی آنها بآموزش و کار؛
- مبارزه با قاچاق مواد مخدر؛
- تعلیق مجازات اعدام؛
- ممنوع قراردادادن شلاق زدن در ملأی عام و... در کنار اینهمه، "طالب" ها باید اقتصاد کشور را احیا نموده و مشاغل جدید ایجاد نمایند.

یکشنبه ۲۳ ماه ثور سال ۱۴۰۳ خورشیدی برابر با ۱۲ ماه می سال ۲۰۲۴ ترسای